

Передумови формування державної політики щодо зеленої енергетики

Сучасна парадигма економічного розвитку – концепція сталого розвитку - виходить з постулату про необхідність переходу від вуглеводної моделі економіки до економіки, основою якої будуть інші, альтернативні джерела енергії.

Зелена енергетика базується на використанні енергії сонця, вітру, води, тепла землі, тобто всього того, що не є вичерпуваним ресурсом. У міру того, як запаси вуглецевого палива зменшуються, зелена енергетика все частіше обговорюється як найефективніша альтернатива традиційній енергетиці в майбутньому.

Україна – серед держав, які стимулюють розвиток поновлюваних джерел енергії. Вартість «зеленої» електроенергії в країні в середньому в 5 разів вища за традиційну. Ця різниця субсидується за рахунок державного бюджету. Обговоренню серед експертів підлягають питання - чи виправдані ці видатки й чи існують альтернативи для забезпечення енергетичної безпеки країни. Розуміння всієї повноти спектру факторів, що стосуються певної проблематики, в кінцевому рахунку дозволяє державі визначитись зі стратегією і тактикою дій, сформувати ефективну державну політику, яка буде підтримувати ідею формування зеленої економіки як економічної моделі розвитку країни.

Серед доводів, що свідчать на користь того, що зелена енергетика занадто дорога для України, а її розвиток недоречний, принаймні, на сьогоднішній день [¹]:

- в Україні зараз немає рації витратити гроші на підтримку зеленої енергетики. Набагато вигідніше модернізувати наявні недовикористані потужності у традиційній;
- зелена енергетика не здатна забезпечити енергетичної незалежності України. Вона так само залежатиме від імпорту газу. Він буде необхідним для «підстрахування» непередбачуваних поновлюваних джерел;
- зелена енергетика – далеко не кращий вибір для забезпечення стабільної пропозиції енергії в майбутньому. Можливість вироблення енергії вітру та сонця прямо залежить від мінливих кліматичних умов, а ефективні технології її акумуляції ще не доступні. Таку енергію можна розглядати як додатковий бонус, але робити на неї ставку як на один з основних джерел забезпечення громадян теплом та електрикою буде необачно;
- отримання енергії з біомаси також не вирішить проблеми – на її виробництво витрачається майже стільки, скільки й виробляється.
- вирішити проблему енергетичної стабільності можна набагато легше. За оцінками Світового банку, одне тільки підвищення енергоефективності дозволить скоротити споживання енергії у країні на 30%.
- окрім того, вже існує дешева, надійна та «чиста» від CO₂ альтернатива вуглецевому паливу – атомна енергетика. Розвиток атомної енергетики й підвищення енергоефективності забезпечать надійніший результат за менші гроші.
  - основні витрати генерації зеленої енергії (сонця та вітру) становлять капітальні витрати на встановлення відповідного устаткування, подальше виробництво нічого не коштує (крім витрат на ремонт). При цьому вартість такого устаткування в міру розвитку технологій постійно падає. Тому доцільно почекати поки багаті країни створять технології, які

дозволяють генерувати зелену енергію по конкурентній ціні, і лише потім починати розвивати її в Україні. У цьому випадку не доведеться перекладати на українських платників податків витрати недосконалості технологій. До того моменту, можливо, вже стануть доступними також і технології акумуляції зеленої енергії. Зелену енергетику в Україні потрібно розвивати тільки після того, як багаті країни створять конкурентні технології її виробництва та акумуляції.

На користь розвитку, підтримки та використання зеленої енергетики наступні доводи [2]:

- витрати на розвиток поновлюваних джерел енергії більш виправдані, оскільки це інвестиції в новітні технології;
  - ціна традиційних енергоносіїв для суспільства набагато вища, якщо врахувати їхній вплив на навколишнє середовище та здоров'я населення;
  - альтернативна енергетика є безпечною для оточуючого середовища;
  - реальних альтернатив зеленій енергетиці в майбутньому не існує.
- Атомна енергетика не є ані безпечною, ані, всупереч розхожій думці, дешевою. Аварії на Чорнобильській АЕС і у Фукушімі показали, що передбачити всі надзвичайні обставини при будівництві атомних станцій неможливо, а наслідки можуть бути катастрофічними. Крім того, при підрахунку собівартості виробництва атомної енергії не враховуються витрати на виведення з експлуатації станцій, які відслужили свій термін, і захоронення атомних відходів. З урахуванням цих витрат атомна енергія виявиться не такою й дешевою. При цьому зелена енергетика не має подібних ризиків, а її виробництво незабаром має істотно здешевіти. Крім цього, плюс «зелених» електростанцій полягає в маневреності: їх роботу простіше підлаштувати під попит;

- зелена енергетика є найбільш безпечною та гнучкою альтернативою традиційній енергетиці.

Для того, щоб зелена енергетика в майбутньому могла покрити нестачу традиційного палива, і суспільство не відчувало перебоїв у подачі енергії, необхідно почати розвивати цей напрямок вже зараз. У міру того, як запаси вуглецевого палива вичерпуються, їхня ціна зростатиме. Це істотно збільшить витрати на будівництво «зелених» електростанцій. Окрім того, це неминуче призведе до дефіциту енергії, доки «зелені» потужності не буде введено в експлуатацію. Тому важливо інвестувати в зелену енергетику, поки резервні потужності ще є. Крім того, для забезпечення безперебійних поставок електроенергії необхідна поступальна трансформація всієї енергетичної інфраструктури країни у бік зеленої енергетики. Це потребуватиме розробки довгострокового плану дій, почати реалізовувати який необхідно вже зараз. З розвитком зеленої енергетики зволікати не можна – важливо почати вже зараз.

Об'єднуючим підсумком щодо можливості та необхідності розвитку зеленої енергетики в Україні є думка, що Україні варто підвищувати свою енергоефективність, незалежно від того, які джерела енергії вона буде використовувати.

Як приклад роботи України в напрямку формування моделі зеленої економіки з використанням «зеленої енергетики», можна навести наступні дані: Україна зобов'язалася з початку 2014 р. ввести обов'язковий продаж бензину з вмістом біоетанолу не менше 5% (в Європі використовують бензин з вмістом біоетанолу до 10%) [3]. Біоетанол також можна застосовувати для самозабезпечення цукрових заводів енергією. При цьому зменшується собівартість цукру, він стає дешевшим за європейський та бразильський. У Вінниці, з урахуванням найновіших технологій, проектується найбільший у

Європі цукровий завод, який працюватиме виключно на альтернативному паливі. Особливо приємно, саме українські вчені розробили технологію виробництва біоетанолу з цукрового буряка.

---

¹ Україна занадто бідна для розвитку зеленої енергетики [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.feg.org.ua/cms/projects/debaty/green_energy.html

² Круглий стіл з перспектив "зеленої енергетики" [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://kpi.ua/energy>

³ ОСБЄ у Києві вирішує проблеми «зеленої енергетики» [Електронний ресурс] – Режим доступу:

http://24tv.ua/home/showSingleNews.do?obsye_u_kiyevi_virishuye_problemi_zelenoyi_energetiki&objectId=328405

Лопаткіна І.В. Передумови формування державної політики щодо зеленої енергетики / І.В. Лопаткіна // Перспективи розвитку економічної системи України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців (травень 2014 р.). - Х. : ХНУМГ ім. О.М.Бекетова, 2014. – С.177-181.